

nauk. prac', випуск 29 / redkol. : I.A. Zjazjun (golova) ta in. – Kiïv-Vinnicja : DOV Vinnicja, 2012. – S. 221-227.

Г.Б. Гордійчук

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ
МЕРЕЖЕВИХ СЕРВІСІВ У ДОСЛІДНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ**

У статті окреслюються можливості використання мережесервісів із метою здійснення учнями загальноосвітніх навчальних закладів навчальної дослідницької діяльності, аналізуються умови підготовки майбутніх педагогів до керування навчальною дослідницькою діяльністю учнів.

Г.Б. Гордийчук

**ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ
СЕТЕВЫХ СЕРВИСОВ В ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
УЧЕНИКОВ**

В статье рассматриваются возможности использования сетевых сервисов с целью осуществления учениками общеобразовательных учебных заведений учебной исследовательской деятельности, анализируются условия подготовки будущих педагогов к руководству учебной исследовательской деятельностью.

G.B. Gordiychuk

**TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR USING NETWORK
SERVICES IN RESEARCH ACTIVITIES OF STUDENTS**

The article outlines the possibility of using network services with the implementation of educational research by students of secondary schools, analyzing the training conditions of future teachers to manage educational research activities of students.

Стаття надійшла до редакції 27.11.2012

УДК 378:004:009

*Кириленко Н.М.,
м. Вінниця, Україна*

**ОРГАНІЗАЦІЯ І ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО
СЕРЕДОВИЩА ІНТЕРНЕТУ У ВПНЗ**

Постановка проблеми. Основним критерієм ефективності використання нових інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічному вищому навчальному закладі є вже не наявність комп'ютерів, а використання сучасних Інтернет-технологій для організації та створення навчально-виховного середовища. А це, в свою чергу, вимагає створення нових педагогічних умов та по-

шуку новітніх методик викладання, що забезпечать підготовку висококваліфікованих педагогів. Сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській та навчально-виховній діяльності вищих педагогічних навчальних закладів. Тому однією з глобальних цілей інформатизації освіти є підготовка педагогів, які можуть застосовувати активні методи навчання у своїй майбутній професійній діяльності.

Сьогодні виникає необхідність у створенні навчально-виховного середовища Інтернету як відкритої, педагогічно доцільної структурованої системи, що володіє інформаційним полем, в якому здійснюється взаємодія суб'єктів навчально-виховного процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяє ефективному розвитку студентів та формуванню їхньої інформаційної культури. Вивчивши структуру та наповнення різноманітних освітніх сайтів, можна зробити висновок про неорганізованість інформаційно-освітнього середовища Інтернету.

Аналіз останніх досліджень. Проблему необхідності застосування активних методів навчання в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів вивчали такі дослідники як І.А. Васильєва, Є.М. Осипова, Н.Н. Петрова, В.В. Петрусинський, П.І. Підкасистий, В.А. Трайнев, Л.Г. Вишнякова, В.І. Рибальський, І.П. Ситник, В.О. Соловієнко, М.І. Ярославський, В.Л. Скалкін, Л.Б. Котлярова та інші.

Загальні методологічні питання щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі, висвітлюються в роботах К.С. Ахметова, Л. Б. Войскунського, А. Г. Гейна, С. В. Грошева, Є. В. Гусельникова, Г. А. Зельднер, О. А. Козлова, А. О. Коцюбинського, А. Г. Кушніренко, Н. В. Макарової, А. А. Пешкова, Н. П. Радченко, В. Е. Фігурнова. Роль освітніх Інтернет-ресурсів розкрито в дослідженнях Т. М. Гусакова, Н. М. Кузнецової.

Специфіка освітнього Інтернет-середовища та різні аспекти середовищної проблематики [знайшли](#) відображення у працях Д. Б. Беляєва, В. С. Біблера, Р. П. Бужикова, В. Г. Бочарової, Ю. С. Бродського, С. Д. Дерябко, В. А. М. Ю. Кадемії, Козирєва, Н. Б. Крилової, Ю. С. Майнулова, Л. І. Новікової, В. А. Петровського, В. З. Равкіна, П. І. Рокітінського, Ю. В. Сичова, С. В. Титенко.

Для дослідження середовища як педагогічного феномену необхідно виявити його специфічні можливості як джерела професійного та особистісного досвіду, стимулів самореалізації майбутнього фахівця.

Метою нашої роботи є розкриття питання організації і використання навчально-виховного середовища Інтернетупід час навчання у ВПНЗ.

Виклад основного матеріалу. Сучасні освітні тенденції вимагають великої гнучкості та динамічності в організації навчального процесу. Розвиток

економіки і галузей народного господарства створює потребу в професійних кадрах нових спеціальностей. Навіть класичні спеціальності вимагають модернізації процесу навчання в умовах стрімкого розвитку науки і техніки. Таким чином виникає потреба в створенні систем навчання нового покоління, характерними рисами яких стане: орієнтація на індивідуальні особливості учня; гнучкість; відкритість для модифікації і розширення; простота підготовки вихідного матеріалу [3]. Інтерес до феномену середовища багато в чому пояснюється зміною самої людини до навколишнього середовища і розробкою систем особистісно-орієнтованої освіти [1].

Навчально-виховне середовище Інтернету буде сприяти розвитку інформаційної культури студентів у тому випадку, якщо процес організації буде протікати у відповідності з визначеними педагогічними умовами, які можна розділити на організаційні, дидактичні, дизайнерські і технічні.

До педагогічних умов організації освітньо-виховного середовища Інтернету відноситься провідна роль викладача, яка проявляється у відборі інформації для такого середовища згідно з педагогічними цілями, у створенні карти середовища, в проектуванні індивідуальних траєкторій навчання студентів, а також в їх ініціації та активності [2].

Наступним педагогічним умовою організації навчально-виховного середовища Інтернету можна назвати створення його карти викладачем. Карта навчально-виховного середовища Інтернету являє собою систематизований перелік сайтів, відібраних у відповідності з дидактичними принципами, апробованих викладачами на практиці протягом багаторічної роботи і представлених з анотацією для подальшого використання в педагогічній діяльності.

Педагогічна умова співпраці викладача і студентів у створенні навчально-виховного простору Інтернету і його карти вимагає визнання студентів партнерами в процесі навчальної діяльності.

Педагогічне умова відповідності навчально-виховного простору Інтернету етичним нормам вимагає морального розвитку мислення при наповненні його різноманітним, багатомовним, достовірним, що відображає різноманіття народів світу матеріалом; демонстрацію толерантного ставлення до інших людей; здатність розуміти, приймати існування інших народів, звичаїв, традицій. Наповнення навчально-виховного середовища Інтернету не повинно суперечити загальним моральним цінностям.

Педагогічне умова систематичності роботи в навчально-виховному просторі Інтернету вимагає його використання протягом усього часу навчання.

Педагогічна умова обліку ряду класичних дидактичних принципів, які отримують сьогодні нове звучання, нове змістове наповнення при створенні освітньо-виховного середовища Інтернету, потребують аналізу змісту інтернет-ресурсів. Так, принцип науковості змісту інформації інтернет-ресурсів трактується як відповідність інформації сучасного наукового знання, припус-

кає глибину і коректність викладення навчального матеріалу, доступного з ресурсів порталу з урахуванням останніх наукових досягнень. При цьому навчальний матеріал повинен містити достовірні відомості і базуватися на наукових методах.

Педагогічна умова надмірності навчально-виховного середовища Інтернету вимагає наявності вичерпної інформації по всім розділам навчальної дисципліни.

Педагогічна умова багаторівневості побудови навчально-виховного середовища Інтернету вимагає забезпечення можливості диференціації його утримання за рівнями складності.

Педагогічна умова відкритості навчально-виховного середовища Інтернету служить його постійного поповнення світовими освітніми ресурсів, розвитку наукових і освітніх зв'язків з вітчизняними і закордонними колегами.

Педагогічна умова компенсаторності освітньо-виховного середовища Інтернету вимагає наявності такої інформації, яка б доповнювала і розвивала зміст інших джерел, які використовуються в навчанні.

Інтерактивність і динамічність навчально-виховного простору Інтернету являють собою взаємодія студентів з інтернет-ресурсами, що забезпечують інтерактивний діалог і зворотний зв'язок, наявність гіперпосилань на додатковий матеріал, наявність перехресних посилань. Інтерактивність – це здатність людини активно впливати на зміст, зовнішній вигляд і тематичну спрямованість інтернет-ресурсів, а також можливість спілкуватися, висловлюючи свою думку і враховуючи думку партнера по спілкуванню.

Безлінійність будови освітньо-виховного середовища Інтернету дає можливість реалізувати варіативний рух у ході відпрацювання навчального матеріалу. Гіпермедійність освітньо-виховного середовища Інтернету включає два параметри: наявність візуальних об'єктів навігації (малюнків, анімації тощо) і можливість виклику прикладної програми для презентації навчального матеріалу.

Педагогічна умова дизайну інтернет-ресурсів повинна відповідати наступним принципам: помірний зміст графіки та анімації (вони повинні відображати зміст), відсутність зайвих елементів, оптимальне поєднання фону і кольору шрифту; дизайн повинен бути естетичним (правильно підібрана кольорова гамма, правильне положення графіки щодо тексту); він повинен бути виразним, не повинен відволікати від змісту, бути динамічним, повинен враховувати вікові та психологічні особливості передбачуваного користувача, витримувати стиль щодо призначення.

Важливою також є педагогічна умова урахування принципів технічної реалізації навчально-виховного середовища Інтернету: відповідність рівня комп'ютерної техніки, наявності в навчальних закладах; можливість роботи з відключеними малюнками; можливість перегляду ілюстрацій поза текстом; сайт

повинен підтримуватися поширеними браузером; мати достатню швидкість завантаження; слід уникати перевантаженості тексту і графіки; оптимальний об'єм; функціональність; доступність з різних моделей персонального комп'ютера, які мають різне програмне забезпечення; доступність у будь-який час; доступність як для слабо підготовлених користувачів, так і для більш досвідчених; простота навігації; можливість завантажити або роздрукувати обраний матеріал (текст або графіку); висока ступінь інтерактивності; використання оптимального і сучасного інструментарію для створення web-сторінок; використання навчальних засобів; використання HTML-редакторів; своєчасність виправлень і оновлень.

Викладач повинен також дотримуватись педагогічної умови обліку ергономічних принципів організації навчально-виховного середовища, які включають в себе: принцип відбору інформації, яка характеризується гуманним ставленням до студента, що вимагає наявності дружнього інтерфейсу, забезпечення можливості використання студентами необхідних методичних вказівок, вільної послідовності і темпу роботи, дозволяє уникнути негативного впливу на його психіку; принцип дотримання гігієнічних і санітарних норм роботи з обчислювальною технікою, який вимагає обмеження часу роботи в навчально-виховному середовищі Інтернету.

Під час створення навчально-виховного середовища Інтернету здійснюються наступні види навчальної діяльності: відбір, накопичення, зберігання, оброблення інформації, видача досить великих обсягів інформації, представлена в різній формі.

Відбір інформації – це результат перегляду матеріалів і документів, уточнення, доповнення та формалізації інформації. Студенти в процесі роботи в навчально-виховному середовищі здійснюють впорядкування зібраних матеріалів шляхом їх систематизації з метою зробити їх компактними та придатними для аналізу.

Способи відбору інформаційного пошуку визначаються з урахуванням структури і змісту досліджуваної проблеми з виділенням конкретних завдань, що підлягають аналізу, наявності суміжних областей і проблем, в яких може знаходитися потрібна інформація, глибини ретроспективного пошуку, видів документальних джерел, необхідних для дослідження.

Накопичення інформації – це результат інтеграції, систематизації, уточнення та обліку інформації в певних системах. Після попереднього етапу студенти систематизують знайдене за категоріями, постійно оновлюючи пошук доти, поки знайдений матеріал не буде влаштовувати їх у кількісному і якісному плані. Мета етапу полягає в придбанні достатньої кількості матеріалу для подальшої роботи для його аналізу і узагальнення.

Способи накопичення інформації визначаються з урахуванням глибини досліджуваної теми.

Зберігання інформації – це результат централізації, корекції, оновлення та заощадження банків даних. Все знайдене студенти зосереджують у відведеному для цього резерві. Мета етапу – зробити інформацію доступною для себе в будь-який час. Способи зберігання інформації залежать від технічних можливостей.

Обробка інформації – це результат її перетворення (сортування, угруповання, збагачення, порівняння і т. д.) у форми, зручній для роботи. Студенти, аналізуючи і порівнюючи відібрану інформацію, створюють свій документ. Мета обробки інформації полягає у створенні умов для правильної оцінки досліджуваних фактів, подій і явищ. Способи обробки інформації визначаються аналітичними здібностями студентів.

Видача інформації – це передача інформації в режимі сигнального інформування або згідно з програмою, зазначеною у запиті. Студенти презентують опрацьований матеріал для підсумкової перевірки. Мета етапу – донести до слухача результат своєї діяльності. Способи видачі залежать від завдань викладача і умінь студентів [2].

Навчально-виховне середовище Інтернету має включати в себе освітні інтернет-ресурси з анотацією їх використання. Це можуть бути конспекти лекцій, уроків, лабораторних, практичних робіт, представлені в гіпертекстовому вигляді з посиланнями на інші інформаційні ресурси гіпертекстові підручники, розміщені на сайтах з вбудованими в них посиланнями на відповідні ресурси Інтернету; електронні копії друкованих методичних посібників, що містять вказівки на ресурси Інтернету; Web-сайти освітнього призначення, що містять посилання на ресурси Інтернету; "віртуальні" лабораторні роботи, що функціонують на web-сайтах порталу.

Весь матеріал навчально-виховного простору Інтернету рекомендується розділити на наступні блоки: портали, форуми, конференції загальноосвітньої спрямованості (для викладачів різних дисциплін), сайти викладачів-предметників, вузькоспеціалізовані сайти, які, у свою чергу, діляться на інформаційні та телекомунікаційні.

Створення навчально-виховного простору Інтернету з метою розвитку інформаційної культури студентів представляється можливим, якщо викладач: знайшов і структурував наявні ресурси мережі з навчальної дисципліни; здійснив грамотний відбір змісту інформації навчально-виховного середовища Інтернету у відповідності з перерахованими вище принципами організації навчально-виховного середовища Інтернету; ознайомив студентів з принципами відбору інтернет-ресурсів для створення навчально-виховного середовища Інтернету; правильно сформулював завдання студентам, орієнтуючи їх пошук на перевірені адреси; навчив студентів правилам інтернет-спілкування на форумах, в чатах, ICQ, не відволікатися від заданої теми (в модельованих телеконференціях за повідомлення не по темі порушника відключають: неприпустимо

витрачати чужий час); дотримуватися стилю відповіді на листи; стежити за правописом та розділовими знаками (з появою комп'ютерів правила української та іноземних мов ніхто не скасовував і читати неграмотний текст з екрану так само неприємно, як і на папері).

Висновки. Отже, в результаті реалізації перелічених педагогічних умов організації використання інформаційного освітнього Інтернет-порталу, ми прийшли до висновку: до показників ефективності організації та використання інформаційного освітнього середовища відносяться розвиток пізнавальної мотивації студентів, їх адекватної самооцінки, готовності до саморозвитку. Кожен викладач, який має доступ до освітньо-виховного середовища Інтернету, може, у свою чергу, формувати розподілений інформаційний освітній ресурс, створюючи карту навчально-виховного простору Інтернету за напрямками діяльності, які його цікавлять. Робити це можна самостійно, разом зі своїми студентами, обмінюючись інформацією з колегами. У ході даного виду діяльності відбувається процес його безперервної перепідготовки на основі навчально-виховного середовища Інтернету, що дає можливість студентам та викладачам спільно працювати зі своїми колегами як в країні, так і на міжнародному рівні, розділяючи нові ідеї та ініціативи онлайн-співпраці.

Список використаних джерел: 1. Артюхина А.И. Образовательная среда высшего учебного заведения как педагогический феномен: Монография / А.И. Артюхина. – Волгоград : Изд-во ВолГМУ, 2006 – 237 с. (14,8 п. л). 2. Кириленко В.В. Педагогічні умови формування інформаційної культури студентів-філологів / В. В. Кириленко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наук. пр. – Київ-Вінниця, 2010. 3. Титенко С.В. Освітні Інтернет-системи та моделювання знань // Лабораторія SET. Київ – 2006. http://www.setlab.net/?view=AIED_Overview

Bibliography (transliterated): 1. Artjuhina A.I. Obrazovatel'naja sreda vysshego uchebnogo zavedenija kak pedagogičeskij fenomen: Monografija / A.I. Artjuhina. – Volgograd : Izd-vo VolGMU, 2006 – 237 s. (14,8 p. l). 2. Kirilenko V.V. Pedagogični umovi formuvannja informacijnoï kul'turi studentiv-filologiv / V. V. Kirilenko // Suchasni informacijni tehnologiji ta innovacijni metodiki navchannja v pidgotovci fahivciv: metodologija, teorija, dosvid, problemi : zbirnik nauk. pr. – Kiïv-Vinnicja, 2010. 3. Titenko S.V. Osvitni Internet-sistemi ta modeljuvannja znan' // Laboratorija SET. Kiïv – 2006. http://www.setlab.net/?view=AIED_Overview

Кириленко Н.М.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА ІНТЕРНЕТУ У ВПНЗ

У статті розкриваються питання організації і використання навчально-виховного середовища Інтернету, подаються деякі педагогічні умови формування інформаційної культури студентів.

Кириленко Н.М.

**ОРГАНИЗАЦИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ УЧЕБНО-
ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ ИНТЕРНЕТА В ВПУЗ**

В статье раскрываются вопросы организации и использования обучающей воспитательной среды Интернета, представлены некоторые педагогические условия формирования информационной культуры студентов.

Kirilenko N.

**ORGANIZATION AND USE OF THE EDUCATIONAL
ENVIRONMENT OF THE INTERNET IN THE VPUZ**

Questions of organization and use of teaching educational Internet environment with the aim of development of students' information culture are analyzed in the article.

Стаття надійшла до редакції 26.11.2012

УДК 378.147.091.3 : 004.77

*Кізім С. С.,
м. Вінниця, Україна*

**ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ
УПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛО-
ГІЙ**

Постановка проблеми. Задоволення потреб суспільства висуває перед сучасним педагогом необхідність високої культури, зацікавленості в розвитку творчого потенціалу своїх студентів, здатності до інноваційної діяльності, самовдосконалення, професійної активності, вміння використовувати мережеві ресурси та ін. Завдяки мережевій підтримці перед спільнотами обміну знаннями відкриваються нові можливості за поданням своїх цифрових архівів і залучення нових членів. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у спільноті обміну знаннями з'являються нові форми для зберігання знань і нові сервіси, що полегшують управління знаннями та використання цих знань новачками, що знаходяться на периферії спільноти.

Аналіз попередніх досліджень. Проблеми й особливості використання мережевих сервісів у навчально-виховному процесі вищої школи для обміну знаннями розглядали в своїх роботах українські науковці: В. Биков, В. Кухаренко, Н. Морзе та ін. Педагогічні можливості сервісів досліджує у своїх працях М. Менькіна, Вікі-технології у сучасній освіті – Н. Дягло, Г. Стеценко та